

Shrnutí hlavních poznatků

Liberecký kraj je 2. nejmenším krajem podle rozlohy i podle počtu obyvatel, zaujímá 4,0 % území Česka a žije v něm 4,1 % obyvatel. Liberecký kraj tvoří 4 okresy, 10 správních obvodů obcí s rozšířenou působností, 21 správních obvodů s pověřeným obecním úřadem a 215 obcí, z toho 39 měst a 4 městysy. Celý kraj je převážně hornatý, tomu odpovídá nejvyšší podíl lesních pozemků (44,8 %) a po hlavním městě Praze 2. nejmenší podíl zemědělské půdy (44,0 %). Průměrný věk obyvatel Libereckého kraje dosáhl 43,2 let, což je pouze o 0,1 více, než činí republikový průměr. Podíl nezaměstnaných osob ke konci roku 2024 v Libereckém kraji dle MPSV činil 4,46 %, tj. 5. nejvyšší hodnota mezikrajského srovnání.

Základní charakteristika správních obvodů obcí s rozšířenou působností

- SO ORP Česká Lípa je nejrozlehlejším správním obvodem kraje, zaujímá 27,6 % celkové výměry a žijí zde 2. nejmladší obyvatelé (42,7 let).
- SO ORP Frýdlant má nejnižší hustotu zalidnění (70,3 obyvatel na km²) a nejvyšší nezaměstnanost (7,24 %).
- SO ORP Jablonec nad Nisou má jednu z nejvyšších hustot zalidnění v Česku (369,7 obyvatel na km²) a je 2. nejmenším správním obvodem kraje, zaujímá 5,0 % jeho rozlohy.
- V SO ORP Jilemnice žijí nejstarší obyvatelé kraje s průměrným věkem 44,6 let, naopak hustota zalidnění je 2. nejnižší (78,0 obyvatel na km²).
- V SO ORP Liberec žije nejvíce obyvatel kraje (33,5 %) a jeho obyvatelé jsou v průměru nejmladší (42,6 let).
- V SO ORP Nový Bor je vykázán 3. největší podíl lesních pozemků (50,9 %) a žijí zde 3. nejstarší obyvatelé kraje (44,4 let).
- SO ORP Semily má 2. nejvyšší podíl zemědělské půdy (59,8 %) a 2. nejmenší podíl lesních pozemků (29,4 %).
- SO ORP Tanvald se vyznačuje nejvyšším podílem lesní půdy v kraji i republice (72,1 %) a obyvatelstvo je zde 2. nejstarší (44,6 let).
- SO ORP Turnov má nejnižší nezaměstnanost (3,35 %) a disponuje nejvyšším podílem zemědělské půdy (62,4 %).
- SO ORP Železný Brod je nejmenším podle rozlohy (2,3 % území kraje) i počtu obyvatel (2,7 %).

Porovnání správních obvodů obcí s rozšířenou působností v Libereckém kraji

- Nejvíce obcí se nachází ve správním obvodu Česká Lípa (41 obcí), nejméně ve správním obvodu Tanvald (10 obcí).
- Více než polovina obyvatel žijících v obcích nad 5 000 obyvatel žije ve správních obvodech Liberec (81,4 %), Jablonec nad Nisou (79,9 %), Česká Lípa (62,8 %) a Semily (54,2 %). Nejvyšší podíl osob žijících v nejmenších obcích do 999 obyvatel je ve správních obvodech Semily (34,4 %), Železný Brod (34,1 %) a Turnov (32,4 %).
- Mezi sčítáními 2001 a 2021 přibýlo relativně nejvíce obyvatel v obcích do 999 obyvatel (+8,8 %), v obcích nad 5 000 obyvatel naopak obyvatel ubylo (-1,8 %).
- V roce 2024 meziročně poklesl počet obyvatel Libereckého kraje o 1 234 osob (tj. -2,75 osob na 1 000 obyvatel). Nižší počet obyvatel zaznamenalo také 8 správních obvodů, meziročně více obyvatel evidovaly pouze správní obvody Liberec (+208 obyvatel, tj. +1,38 ‰) a Turnov (+13 obyvatel, tj. +0,38 ‰).
- Průměrný věk v úhrnu za Liberecký region k 31. 12. 2024 dosáhl 43,2 let. V porovnání správních obvodů byla nejvyšší hodnota tohoto ukazatele zjištěna ve správním obvodu Tanvald a Jilemnice (shodně 44,6 let), naopak nejmladší obyvatelstvo žilo ve správním obvodu Liberec (42,6 let).
- Nejdelší naději dožití mají muži narození v období 2020 až 2024 ve správním obvodě Turnov (76,98 roku), u žen je evidována ve správním obvodě Jilemnice (83,63 roku), nejkratší hodnota střední délky života při narození je u obou pohlaví zaznamenána v obvodě Frýdlant (74,18 roku, resp. 79,96 roku).

- Podle rodinného stavu a pohlaví se svobodní muži vyznačují vyšším podílem na celkovém počtu mužů starších 15 let než v případě stejného porovnání svobodných žen, a to o 11,2 p. b. Tento stav byl vykázán také ve všech správních obvodech.
- Vysokoškolské vzdělání dosáhlo nejvyššího zastoupení ve správním obvodu Liberec (18,5 %), nejnižšího ve správním obvodu Frýdlant (7,3 %), méně než 10% podíl vysokoškolsky vzdělané populace evidoval také obvod Tanvald (9,4 %).
- Nadprůměrný podíl cizinců na celkovém počtu obyvatel ve srovnání s krajskou hodnotou ve výši 4,4 % vykázaly pouze 3 správní obvody – Liberec (5,7 %), Česká Lípa (5,4 %) s významnou mongolskou komunitou (43,2 % zde žijících cizinců) a také správní obvod Jablonec nad Nisou (4,7 %). Nejvyšší zastoupení Ukrajinců bylo zaznamenáno ve správním obvodu Železný Brod (57,7 % všech místních cizinců).
- Ve struktuře hospodařících domácností podle počtu členů převažovaly ve všech správních obvodech domácnosti s jedním členem – nejvyšší podíl vykázal správní obvod Liberec (41,5 %), nejnižší správní obvod Turnov (35,0 %).
- Nejpočetnější domácnosti (s pěti a více členy) se nejčastěji vyskytovaly ve správním obvodu Jilemnice (5,7 %), Frýdlant a Semily (shodně 5,2 %).
- V rámci hospodařících domácností tvořily většinu rodinné domácnosti – podíl těchto domácností se pohyboval mezi 56,7 % ve správním obvodu Liberec do 63,6 % v obvodu Turnov.
- Nejvyšší podíl 1 úplné rodiny na celkovém počtu rodinných domácností byl vykázán ve správním obvodu Turnov (81,8 %), nejvyšší podíl 1 neúplné rodiny ve správním obvodu Tanvald (20,1 %).
- Úplné rodiny tvořené manželským párem žily nejvíce ve správním obvodu Jilemnice (81,7 %), naopak rodiny tvořící faktická manželství byly nejvíce zastoupeny ve správním obvodu Česká Lípa (26,9 %). Nejvíce neúplných rodin tvořených osamělým otcem žilo ve správním obvodu Jilemnice (18,7 %), u rodin tvořených osamělou matkou vykázal nejvyšší podíl správní obvod Jablonec nad Nisou (87,1 %).
- Zastoupení pracovní síly na populaci se v rámci správních obvodů pohybovalo mezi 49,4 % v SO ORP Tanvald a 53,4 % v SO ORP Liberec.
- Většinu pracovní síly tvořili zaměstnaní – hodnota tohoto ukazatele se pohybovala v intervalu od 92,3 % v SO ORP Tanvald do 96,2 % v SO ORP Železný Brod. Nejvyšší podíl nezaměstnaných vykázal obvod Tanvald (7,7 %), nejnižší obvod Železný Brod (3,8 %).
- Většinu zaměstnaných tvořili tzv. ostatní zaměstnaní, jejich podíl se mezi správními obvody pohyboval v intervalu od 81,7 % v obvodu Železný Brod do 87,2 % v obvodu Frýdlant.
- Další skupinu zaměstnaných tvořili pracující důchodci – jejich nejvyšší podíl na celkovém počtu zaměstnaných osob byl zjištěn ve správním obvodu Železný Brod (14,8 %), nejnižší hodnota byla vykázána v obvodu Frýdlant (9,4 %).
- Nejméně pracujících studentů se shodným podílem 2,8 % bylo v obvodech Frýdlant, Česká Lípa a Železný Brod, nejpracovitější byli studenti ve správních obvodech Liberec (4,2 %) a Jilemnice (3,9 %).
- Osoby mimo pracovní sílu představovali především nepracující důchodci. Nejvyšší podíl nepracujících důchodců na osobách mimo pracovní sílu vykázal SO ORP Tanvald (52,2 %), nejnižší SO ORP Liberec (45,4 %).
- Míra ekonomické aktivity se napříč správními obvody pohybovala v rozmezí od 59,5 % ve správním obvodu Tanvald do 65,3 % ve správním obvodu Liberec.
- Převaha vyjíždějících za zaměstnáním v rámci obce bydliště byla zjištěna pouze v SO ORP Liberec (28 960 osob, tj. 59,3 % celkového počtu zde evidovaných vyjíždějících do zaměstnání) a v SO ORP Jablonec nad Nisou (8 347 osob, tj. 46,3 %). V ostatních správních obvodech převažovali vyjíždějící, kteří práci vykonávali v jiné obci okresu.
- Ze správních obvodů Turnov (57,4 % vyjíždějících do školy), Jilemnice (54,0 %), Železný Brod (53,9 %), Nový Bor (50,2 %) a Semily (50,1 %) studenti a žáci za vzděláním častěji vyjížděli mimo obec svého obvyklého bydliště.
- Muži častěji než ženy vyjížděli, v případě všech správních obvodů, za zaměstnáním mimo obec svého obvyklého pobytu. Největší rozdíl mezi těmito podíly zaznamenal SO ORP Česká Lípa (70,5 % mužů ku 57,7 % žen, tedy 12,8 p. b.).

- Z hlediska frekvence vyjížděky převažovala denní vyjížděka. Nadprůměrnou hodnotu denně vyjíždějících zaměstnaných vykázal SO ORP Česká Lípa (77,1 %), Frýdlant (77,0 %), Železný Brod (76,6 %) a Turnov (75,7 %) a denně vyjíždějících studentů a žáků SO ORP Turnov (60,5 %), Železný Brod (59,7 %), Jablonec nad Nisou (55,6 %), Semily (55,1 %) a Liberec (54,6 %).
- Osobní automobil (jako řidič i spolucestující) na cestě do zaměstnání nebo školy nejvyšší měrou využívali vyjíždějící ze správního obvodu Turnov (62,6 %), nejméně pak tyto osoby ze správního obvodu Jablonec nad Nisou (50,7 %) a Liberec (50,8 %).
- Nejnižší nezaměstnanost na konci roku 2024 byla evidována ve správním obvodu Turnov (3,35 %), nejvyšší vykázal obvod Frýdlant (7,24 %).
- Správní obvod Jilemnice zaznamenal nejvyšší podíl uchazečů ve věku 55 let a více (32,3 %), naopak Železný Brod vykázal pouze 19,9 % nejstarších uchazečů.
- Podíl dlouhodobě nezaměstnaných byl nejvyšší v SO ORP Tanvald (40,1 %), nejnižší v SO ORP Česká Lípa (21,5 %).
- Nejméně uchazečů na jedno volné pracovní místo připadlo ve správním obvodu Turnov (1,6 uchazečů), nejvíce ve správním obvodu Frýdlant (17,4 uchazečů).
- Ve správním obvodu Liberec je evidováno nejvíce ekonomických subjektů (36,4 % krajského úhrnu), a to i po přepočtu na dospělou populaci (316,2 subjektů na 1 000 obyvatel ve věku 18 let a více).
- Z více než 90 % se ve většině správních obvodů v případě fyzických osob jednalo o živnostníky. Výjimkou byly pouze správní obvody Semily s podílem 89,5 % živnostníků a Turnov s podílem 89,4 %. Nejvyšší podíl zemědělských podnikatelů byl zjištěn ve správním obvodu Jilemnice (5,1 % z fyzických osob).
- Z hlediska struktury podle převažující činnosti v 9 správních obvodech působily místní podniky nejčastěji v odvětví obchod, doprava, ubytování, stravování a pohostinství – tento podíl se pohyboval mezi 23,3 % v SO ORP Nový Bor a 29,3 % v SO ORP Tanvald. Výjimkou byl pouze správní obvod Železný Brod, ve kterém činnost největší části subjektů spadala do odvětví průmyslu (26,0 %).
- V roce 2024 bylo na území Libereckého kraje evidováno 926 hromadných ubytovacích zařízení (HUZ), nejvíce jich na svém území evidoval správní obvod Jilemnice (211 zařízení, 22,8 % všech zařízení v kraji), nejméně správní obvod Železný Brod (10 zařízení, 1,1% podíl).
- V roce 2024 HUZ navštívilo celkem 1 173 053 hostů, tj. meziročně o 18 123 turistů více (+1,6 %). Vyšší počet hostů zaznamenala HUZ pouze ve správním obvodu Liberec (+10,4 %), Tanvald (+4,3 %), Frýdlant (+2,2 %) a Nový Bor (+1,9 %). Počet přenocování se však celkově meziročně mírně snížil, a to o 0,9 % na 3 318 481 nocí.
- Příjmy obecních rozpočtů v roce 2024 v Libereckém kraji dosáhly částky 16 345 mil. Kč a meziročně se zvýšily o 8,1 mil. Kč, tedy o nepatrných 0,05 %. Meziročně nižší příjmy zaznamenalo 5 správních obvodů, výdaje dva správní obvody.
- Nejvyšší objem příjmů na 1 obyvatele v roce 2024 vykázaly obecní rozpočty ve správním obvodu Jilemnice (40 032 Kč), naopak ve správním obvodu Jablonec nad Nisou byly nejnižší (31 063 Kč). Výdaje v přepočtu na 1 obyvatele dosáhly nejvyšší částky ve správním obvodu Frýdlant (40 759 Kč), nejnižší opět v obvodu Jablonec nad Nisou (30 313 Kč).
- Nejvyšší podíl obydlených domů vykázal správní obvod Liberec (89,9 % domovního fondu), výrazně nižší hodnoty byly zjištěny ve správním obvodu Jilemnice (62,0 %) a Tanvald (68,4 %).
- Nejvíce obydlených rodinných domů bylo sečteno ve správním obvodu Turnov (92,5 %).
- Nejstarší obydlené domy byly sečteny ve správním obvodu Frýdlant (74,3 let), nejmladší ve správním obvodu Jilemnice (51,2 let).
- Nejvíce obydlených bytů bylo sečteno ve správním obvodu Liberec (88,7 % bytového fondu), výrazně nižší podíly vykazují správní obvody Jilemnice (62,0 %) a Tanvald (69,1 %).
- Z hlediska právního důvodu užívání bytu jsou obydlené byty nejčastěji ve vlastním domě (zpravidla rodinné domy), nejvíce těchto bytů bylo sečteno ve správním obvodu Jilemnice (55,7 %).
- Průměrná celková plocha připadající na 1 byt byla nejvyšší ve správním obvodu Jilemnice (96,6 m²). Ve správních obvodech, ve kterých je vyšší podíl bytových domů, je průměrná celková plocha bytu výrazně menší, z tohoto důvodu vykazuje nejmenší byty správní obvod Jablonec nad Nisou (80,0 m²).

- Za posledních 10 let, tj. mezi roky 2015 a 2024, bylo v Libereckém kraji dokončeno 8 813 bytů, z toho téměř třetina z nich byla realizována v nejlidnatějším SO ORP Liberec (2 895 bytů). Nejméně bytů bylo ve sledovaném období zkolaudováno ve správním obvodu Železný Brod, a to 241 bytů (2,7% podíl).
- Téměř dvě třetiny bytů dokončených v Libereckém kraji v poslední dekádě připadlo na byty v nových rodinných domech (5 860 bytů). Největší část těchto bytů byla dokončena ve správním obvodu Liberec (1 875 bytů, tj. 32,0 %).
- Jednoznačně největší byty se v průměru poslední dekády stavěly ve správním obvodu Turnov (95,5 m²), byty s nejmenší obytnou plochou byly evidovány ve správním obvodu Tanvald (72,1 m²).
- V roce 2024 žádný správní obvod neevidoval byt s průměrnou obytnou plochou přesahující 100 m², nejvíce se však této výměře přiblížily byty ve správním obvodu Česká Lípa (98,0 m²).
- Nejnížší intenzitu bytové výstavby v průměru poslední dekády zaznamenaly správní obvody Semily a Frýdlant (shodně 1,5 ‰). Naopak nejintenzivnější výstavba probíhala ve správních obvodech Tanvald (3,1 ‰), Turnov (2,9 ‰) a Jilemnice (2,7 ‰).
- Pouze správní obvod Tanvald vykázal 100% napojení všech obcí na kanalizaci, z toho 90,0 % obcí využívalo kanalizaci napojenou na čistírnu odpadních vod, tj. opět mezi správními obvody nejvíce. Nejmenší podíl obcí s kanalizací byl zjištěn ve správním obvodu Frýdlant (44,4 %) a nejmenší podíl obcí s kanalizací napojenou na čistírnu odpadních vod pak ve správním obvodu Turnov (30,6 %).
- Co do podílu obcí s mateřskou i základní školou se opět nejlépe umístil správní obvod Tanvald, kterými disponuje 90,0 % jeho obcí. Druhý konec žebříčku obsadil správní obvod Turnov, ve kterém bylo 44,4 % obcí vybaveno mateřskou a 41,7 % základní školou.
- Samostatnými ordinacemi praktického lékaře pro dospělé je nejlépe vybaven správní obvod Tanvald, když tyto ordinace najdeme hned v polovině, tj. v 5 obcích tohoto obvodu. Ve správním obvodu Nový Bor jsou tyto ordinace pouze ve 2 z 16 místních obcí.
- Výrazně méně příznivá je dostupnost praktického lékaře pro děti a dorost – nejhorší situace je v tomto případě ve správním obvodu Turnov, když ordinace dětského lékaře je provozována pouze v 5,6 %, tedy ve 2 z 36 obcí.
- Volby do zastupitelstev obcí v roce 2022 proběhly ve všech obcích i jediném městském obvodu v kraji.
- Prezidentem republiky byl v roce 2023 zvolen Petr Pavel, ve 2. kole volby by zvítězil i v 8 správních obvodech kraje.
- Volby do Evropského parlamentu v roce 2024 proběhly s nízkou účastí voličů od 31,6 % v SO ORP Česká Lípa do 42,2 % v SO ORP Turnov.
- Ve volbách do zastupitelstva Libereckého kraje v roce 2024 uspěla pouze 4 volební uskupení, účast v těchto volbách bývá nejnižší.
- O zájem voličů se ve volbách do Poslanecké sněmovny parlamentu ČR v roce 2025 ucházelo 26 politických stran, hnutí a koalic, z toho v našem kraji kandidovalo 19 volebních stran.
- Volební účast v Libereckém kraji dosáhla 68,1 %. Mezi jednotlivými správními obvody se pohybovala v rozmezí od 63,2 % v SO ORP Česká Lípa do 73,9 % v SO ORP Turnov.